

Utfordringer uten ende

En lørdag i 2006 gled jeg i en bergside i Alta. I fallet rev jeg av de fire senene fortil over venstre kneskål. Ambulanse ble tilkalt, og ankom etter sju minutter. Ti minutter seinere var jeg inne på Alta helsesenter, der jeg umiddelbart ble undersøkt, røntgenbilde ble tatt, jeg ble sendt til Hammerfest sykehus og operert. To dager seinere var jeg tilbake i arbeid på Stortinget.

En søndag i 2009 gled jeg i en regnvåt gressbakke 100 meter nedenfor Rikshospitalet i Oslo. I fallet rev jeg av de fire senene fortil over høyre kneskål. Ambulanse ble tilkalt, og ankom etter drøye 30 minutter. Ytterligere en halvtime seinere var jeg inne på Oslo legevakst.

Mens jeg lå og ventet på en lege klarte jeg å få lirket av meg buksen. Med fingertuppene kjente jeg gjennom huden innunder kneskålen, som kunne vippe opp. Samme skade som sist, operasjon neste!

Omtrent en time etter ankomst ble jeg undersøkt av legen. Han fastslo at jeg måtte innlegges ved et sykehus, og tok fatt på oppgaven med å finne ut hvilket.

Etter ytterligere en del venting kom han tilbake og fortalte at det ble Rikshospitalet, og nå skulle ambulanse tilkalles for transport dit.

Jeg ventet videre.

Et kvarters tid seinere kom legen tilbake og sa at det ikke ble Rikshospitalet likevel, men Ullevål. Så la han til: «Men ved Ullevål sykehus har de så mye å gjøre at du først kan bli operert om to dager. Bilder av kneet kan vi ta her ved legevakten.»

Men jeg ville opereres nå, for det var det som hjalp sist. To dager med kroppslig forfall var jeg mot.

Han gikk tilbake for å ringe videre. Etter ytterligere en del venting kom han tilbake og forklarte at Aker sykehus kunne ta i mot og operere meg samme kveld. Da kunne jo også røntgenbildene tas der, sa han. Jeg ventet videre.

I mellomtiden kom to sykepleiere inn på rommet, for å ta røntgen av kneet, noe legen akkurat hadde sagt at de ikke skulle gjøre. Jeg takket derfor høflig nei.

Vel to timer etter ankomst legevakten, og knapt tre timer etter at skaden skjedde, bar det videre med ambulanse til Aker sykehus, der det raskt viste seg uaktuelt å operere samme kveld. Hvorfor ikke? Fantest det tvil om at jeg skulle opereres? Nei, fikk jeg til svar. Men uten magnettomografisk (MR) undersøkelse var en operasjon uaktuelt. Og ved Aker sykehus gjøres MR-undersøkelser bare på dagtid.

Når blir det? lurte jeg på.

«En eller annen gang i løpet av morgendagen, men ventelistene settes først opp fra morgenen av, og da kommer det an på hva som haster mest.»

Men jeg blir vel satt opp til operasjon, slik at jeg ikke må vente på det etterpå?

«Nei, ingen med denne typen skader settes opp til operasjon før MR er tatt,» fikk jeg til svar.

Dette er jo absurd! Dere vet jo at jeg skal opereres!

Men her var argumenter bortkastet energi. Sykehuset hadde sine rutiner. De kunne ikke begrunnes, men de måtte følges.

Det ble natt, og kneet begynte å gjøre vondt. Var det mulig å stabilisere det i en gips eller en oppblåsbar spjelke? Nei. Siden jeg befant meg ved urologisk seksjon (ortopedisk avdeling var full) hadde de ikke noe slikt tilgjengelig på posten, og ortopedene var opptatt på annet hold. Jeg prøvde som best jeg kunne å holde kneet i ro. Skulle jeg ringe helseministeren?

«Definitivt ikke, din idiot!» visket jeg til meg selv.

Neste dag, liggende på ryggen i senga, med kneet verkende og usikkerheten voksende, kjente jeg at også irritasjonen begynte å stige, i takt med beskjeder som kom, og frister som gikk. Det den ene sa ble avkreftet av den neste.

Hva var dette for slags plass? Hvorfor er det ikke mulig å gi et eneste klart svar om noe som helst?

Til slutt, utpå ettermiddagen, ble MR-undersøkelsen gjort, og en stund etter ble jeg operert.

Jeg ble ved sykehuset de neste dagene. Det kom blomster, og fra sengen kunne jeg følge med på hvordan karaflene tørket ut, og bukettene begynte å henge med hodet. På krykker nådde jeg vasken, og fikk fylt begge vasene med vann.

Da det nærmet seg utskrivning begynte jeg å kikke etter klærne mine. De var borte. En mannlig sykepleier svarte meg: «Åh, de dukker nok opp.»

Helt av seg selv?, tenkte jeg. Det trodde jeg ikke noe på. På krykkene klarte jeg å hinke meg av gårde, og til slutt fant jeg dem i et skap nær gangen. Med litt strev fikk jeg buksert plastposene til nattbordet ved sengen.

Da kom det en kvinnelig sykepleier inn. Hun så på de to plastposene på golvet ved nattbordet. «Her rotes det, ser jeg,» sa hun. «Typisk mannfolk!»

Jeg lå der og tenkte på norske flyplasser, og på bussene som kommer dit. Her var det som om flybussene kom om natten, mens flyene gikk om dagen. Logistikk? Et fremmedord jeg ikke torde å bruke av frykt for å provosere de som har medisinsk embetseksamen og deres mange hjelpere. Jeg var syk, men ikke i hodet. Nå måtte jeg bare komme meg levende ut.

Da jeg endelig ble utskrevet tenkte jeg: Hvis vi har det slik ved Rettsmedisinsk institutt skal jeg få slutt på det. For tjenestene er til for de som bruker dem, ikke for oss selv.

Olav Gunnar Ballo